

Dan republike z mladimi ustvarjalci

»Naj svoboda ljudi, naj čast, poštenje, naj radostne pravice žuborene privablja iz temin početa dan« je napisal Cene Vipotnik in Bernarda Nagode je s to njegovo Svitanico začela kulturno prireditev, ki so jo mladi ustvarjalci namenili prazniku 29. novembra – DNEVU REPUBLIKE. Povabili pa so sindikat družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine. Sicer pa je to že drugo srečanje mladih recitatorjev, ki so se ga letos udeležili recitacijski krožki iz OS Preseče, Marjan Novak-Jovo, Brezovica, Oskar Kovačič, Srednje kemijske šole, X. Snoub, Levstikove brigade, OS Franc Leskošek Luka in Vlado Miklavc

Vrhovci. Zveza kulturnih organizacij in zveza socialistične mladine, ki so skupaj razpisale srečanje, so predlagale predvsem pesmi iz obdobja NOB. Mladi recitatorji so izbirali bisere iz naše partizanske klasi- ke z avtorji: Borom, Zagorskim, Selščarjem, Zlobcem. Vide Brestove in najbolj priljubljenim partizan- skim pesnikom Karlom Destovnikom Kajuhom, ki je bil predstavljen kar s tremi pesmimi, vmes pa so poslušali nagradili mlade nadarjene glasbenike, ki so lepo popestrili program srečanja s saksofonom, violino, klavirjem, blokflauto in kitaro. Prireditev je izvenela v spomin, ki je hkrati opomin, saj so »mo- stovi, grajeni trdno, beton je napravljen s krvjo, cement iz zdrobljenih kosti, traverze so trupla mrtvih ljudi, mostovi s svetovja ljubezni speljani« ti Kajuhovi mostovi se povezujejo s potjo, ki so jo mladi iz OS Vrhovci z besedami Milene Batič, nekje je pot, zaključiti, kajti čez mostove ljubezni pelje pot; in ob njej se dviga v nebo mlad bor »nekdo pa vanj ime je vrezal, z njim večeraj – danes je povezal«.

Priznanja sodelujočim recitacijskim skupinam je razdelil predsednik OK ZSM Slavko Slak, ki je ob tej priložnosti zbranim tudi spregovoril.

SLIKARSTVO IN USTVARJALNOST V PROIZVODNJI

V. Korošec razstavlja v Elektroinštitutu Milan Vidmar

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Elektroinštituta Milan Vidmar je pripravil razstavo svojega nekdanjega dolgoletnega sodelavca in direktorja Vekoslava Korošca z naslovom: Srečanje ob slikah v spomin na ustanovitev Zagorske čete 28. 7. 1941 na Plešah.

Avtor je ta opus svojih slikarskih del kot že rečeno namenil dogodkom izpred 46 let v krajih, kjer je preživel del svojega življenja. Rodil se je namreč v Zagorju ob Savi, bil kasneje kot elektroinženir zaposlen v rudnikih Zasavja ter v Mariboru. Kasneje je prevzel dolžnosti direktorja DES-a, nato pa je bil vrsto let generalni direktor Eles-a. Njegovo ime in delo pa sta tudi tesno povezana z Elektroinštitutom Milan Vidmar, ki ga je uspešno

voščil kar sedemnajst let in kjer je svoje delo zaključil na elektrifikaciji Slovenije in Jugoslavije.

Z risanjem se je srečal že v zagorski osnovni šoli, veliko pa je pridobil zlasti v gimnaziji, kjer so ga poučevali priznani akademski slikarji Božidar Jakac, Anton Koželj in Peter Žmitelj. In čeprav ljubiteljsko slikanje po malem goji že dolga leta, pa se mu v letih upokojitve bolj posveča ob spominih na elektrifikacijo Slovenije in obudovanju naravnih lepote. Je tudi član likovnih amaterjev Celje.

Ob otvoritvi razstave, ki je bila 17. novembra in bo na ogled vse do 20. decembra v Hajdrihovi 2 – I. nadstropje, je zbranim spregovoril o avtorjevemu delu njegov zagorski rojak akademski slikar Jaka Bazelj.

Iz velikih dni boja za naše življenje

Za pravo zgodovino je vedno čas!

Pred letom dni in pol izdane krajevne kronike Brezovica 1941–1945 avtorice Zofije Stele-Frank je na dobrih 90 straneh strnjena zgodovina nekega kraja. Opravljeno je veliko dela, ki ima poleg predznaka truda še večji predznak – odgovornost. Pričujoča kronika je torej ponoven dokaz o tem kako se lahko napiše veliko o preprostih in delovnih ljudeh v tako majhnem kraju kot je Brezovica.

Slab mesec je minilo od takrat, ko je prišlo do nekaterih pripomb, zato je tudi nastal današnji prispevek. Pripombe so majhne, morda za povprečnega bralca in »nekrnjana« nebitvene, za prizadetega pa toliko večje. Ta zadnji stavek torej ne velja le omejenji kroniki temveč tudi vsem ostalim, ki so že nastale in še nastajajo. Govorili smo o preprostih ljudeh, ki so dali svoj prispevek k naši polpretekli zgodovini, a če je bil še tako skromen, prispevek je! Nanj so ponosni sorodniki, znanci. Avtorica Zofija Frank se je tu potrudila, kolikor je bilo v njeni moči in moči vseh sodelujočih, pa vendarle držimo se načela, »da kdor dela, greši«. Najlaže je nisi storiti, stati ob strani in potem na vse pretege kritizirati, na koncu pa kakor pravimo »biti pameten«.

Predimno torej k dejstvu, katera želimo prikazati v današnjem prispevku ter upoštevati vse izjave, pa čeprav so prišle šele tokrat, ko je knjiga že bila na polici.

Na 78. strani kronike avtorica piše: »Jože Plesničar, po poklicu avtomehaničar, Italijani so ga aretirali in internirali (v Italijo), po italijanski kapitulaciji pa je bil odgnan v Nemčijo. Domov se je vrnil po nemški kapitulaciji. Pripomba Slave Tomšič-Spanu je, da je o Plesničarju, ki je njen sorodnik veliko premalo napisano ter da ni bil odgnan v Italijo, temveč v Dachau od koder se je vrnil.«

Težko je dati popoln odgovor, oziroma negirati izjavo avtorice ter upoštevati zadnjo izjavo, prav tako pa ni naš namen ustvarjati kompromise. Pa vendarle ostanimo pri zgodovinskih dejstvih. Na vsak način je Plesničar moral delati v OF, žal pa zaradi časovne omejenosti, ki je tovarišica zbirala gradivo tega ni mogla ugotoviti. Znano je, da je bil zaposlen na železnici in bil po vsej verjetnosti tudi tam povezan. Na vsak način je bil interniran, torej je moral biti vzrok za to, zavedati pa se moramo, da je vzrok za internacijo bil dostikrat lahko zelo malenkosten. Ob tej priložnosti torej naprošamo vse bralce, ki bi karkoli utegnili vedeti o imenovanem, da nam sporočijo na naš naslov.

Nadalje je bilo sporno vprašanje odhoda v internacijo Jožeta Plesničarja. Slavka Tomšič-Spanu navaja, kakor smo že omenili, da ni bil nikoli interniran v Italijo, temveč v Nemčijo. Znano nam je, da je bilo veliko transportov, ki so bili resda namenjeni v Italijo in tam tudi nekaj časa ostali, potem po kapitulaciji Italije pa so odšli takoj naprej v Nemčijo, ne da bi svoji za to vedeli.

Kot drugo pripombo navaja Slava Tomšič-Spanu na stavek str. 84. »Tako so aretirali Andreja Tomšiča in njegovo ženo Franciško ter hčerko Slavo, Martina Selana in Terezijo... V belogardijski postojanki so jih zadrževali, ker so bili osumljeni, da sodelujejo z OF. Posameznike so zadrževali v štabu in jim grozili z zapornom... Takoj so izpustili samo Slavko Tomšičevo, nato postopoma še Andreja Tomšiča in njegovo ženo...«

Slavka Tomšič po osebni izpovedi navaja, da ni bila izpuščena prva, kar bi pomenilo, da je bila izpuščena zaradi kakršnihkoli bonitet, temveč, da so prve izpustili njene starše zaradi starosti, šele potem njo.

Ponovno moramo ponoviti, da je tu velika oddaljenost časa, da ima vsak posameznik pravico do svoje osebne izjave, res pa je da tisti, ki se loti obravnave zgodovine NOB, nikakor ne more graditi le na osebnih izjavah, temveč mora upoštevati tudi izjave prič.

V obdobju 1941–1945 so bili težki časi, časi prenekaterih mladostnih zablod. Napravil si napako, morda iz mladostniške veselosti, morda z neznanja. Vsekakor karkoli je bilo storjenega, danes po več kot štiridesetih letih moramo tudi na to gledati drugače. S tem ne mislimo, da moramo vse pozabiti, ravno tako pa ne kaže drezati na dan starih stvari. Živimo v času, ko sta nam najbolj potrebna slova v kraju in medsebojna pomoč za premostitve tolikšnih težav, katere vsi preveč dobro poznamo. Kos jim bomo, če bomo na trenutek časa gledali jasno in brez obremenitev.

Ta prispevek je nastal po tehtnem razmišljanju, po marsikateri izrečni misli. Želeli bi, da se primer kronike Brezovice obravnava resnično kot primer zbiranja zgodovine NOB majhnega kraja in majhnih ljudi, ki pa so po svoji srčnosti prispevali največ, kar je bilo mogoče.

Prispevek bomo podpisali kar z KO za zgodovino-pisje pri P OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik. Saj s takšno zgodovinsko resnico le izpolnjujemo naša dogovorjena načela.

NAŠI ZBOROVODJE PRI PETRU VRHUNCU

25 tisoč pevcev in 1200 pesmi v četrto stoletja

Med množico najrazličnejših kulturnih ustvarjalcev, so zborovodje morda še najbolj neopazni. Kot pridne mravlje se tedaj za tednom pehajo s svojimi zbori, pilijo tehniko in glasovno ubranost in stočno ter mirno prenašajo, ko se drugi, čisto precej manj zaslužni, postavljajo pred žaromete javne slave.

Prav zato so zborovodje odraslih, mladinskih in otroških pevskih zborov naše občine več kot zaslužili, ko jih je v torek, 10. novembra v mali sejni dvorani občine sprejel predsednik občinske skupščine Peter Vrhunc. Po uvodni besedi Franca Malovrha se jim je predvsem zahvalil za ves trud, ki so ga izkazali pri svojem delu, katero je kot je jedko pripomnila ena od zborovodkinj »ponekod prav naporno in nehvaležno«, in podčrtal pomen organiziranega zborovskega petja v našem kulturnem življenju. Le-ta seveda nikakor ni majhen, saj se je v 25 letih, kolikor traja tradicija organiziranega petja pri nas, izmenjalo vsaj 25.000 pevcev z okrog 1.200 pesmimi.

»Nedvomno je vse to kulturno bogastvo zasluga predvsem tudi vas, zborovodij, ki ne glede na čas in naporno delo s skromnimi materialnimi možnostmi vodite in usmerjate pevске zborove«, je dejal Peter Vrhunc.

Na srečanju, ki so se ga med drugimi udeležili tudi nekateri predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine, je v imenu Pevskega združenja Ljubljane spregovoril tudi Branko Dobravc, ki se je še zlasti dotaknil vprašanja, kako digniti raven in skrbeti za množičnost ter izrazil upanje, da bodo »krize, ki se tu pa tam porajajo z notranjim žarom minile in da bodo še močnejše delali za dvig

Barbara Kafol prejema priznanje iz rok Petra Vrhunca, v ospredju (z leve) Franc Malovrh, Miro Kokolj in Cvetko Budkovič.

ravnih, za katero je upati, da bo prihodnjic še višja«.

Na sprejemu pa so ob tej priložnosti podelili tudi darila zborovodjem za njihovo dolgoletno delo in sicer novo monografijo Ljubljane. V imenu nagradjenega se je zahvalil podpredsednik ZKO prof. Cvetko Budkovič.

Prejeli so jih:

Miro Kokolj, prof. Janez Bole, Barbara Kafol, Cilka Čermelj-Merljak, Mirko Gorenšek, Sonja Sojer, Vida Kopač, Jože Gačnik, Bojana Svete, Tone Glavan, Zinka Oven, Miran Klaves, Ileana de Fabrizio, Jožica Lavriša, Metka Vasle in Nadja Založnik.

BRANKO VRHOVEC

RAZMIŠLJANJA OB KONCERTU ŽPZ »SVOBODA« BRDO – VRHOVCI

Čemu kultura brez obiska?

Veliko smo že pisali o pevkah Zenskega pevskega zbora DPD Svoboda Brdo – Vrhovci, zato danes ni naš namen ponavljati njihove glasbene poti, uspehov in težav. Kot veliko zborov v naši občini imajo tudi one svoje težave, s katerimi se dnevno srečujejo, prav tako si želijo dobrih nastopov in bogatega repertoarja.

Zataknilo pa se je v petek, 20. novembra 1987. V goste so povabile Moški Pevski zbor iz Iške vasi. Pripravili so imeniten pevski večer in zborovodkinji sta dobesedno tekmovali v izboru repertoarja. Bil je pester in primeren za vsaka ušesa.

Člani DPD so se na koncert dobro pripravili. Bilo je veliko plakatov, vročenih preko 100 osebnih vabil, da o priložnostnih vabilcih, katere so pomagali deliti v samopostrežni trgovini in tistih, katere so raznosili otroci ne govori- mo. Pa smo vseeno bili deležni slabega obiska. Takrat se človek zamisli. Morda smo zatajili v obveščanju, kje je pravi vzrok. Nehote smo

se spomnili naše spomladanske gledališke predstave, katera ravno tako ni bila obiskana. Prišli so sorodniki in prijatelji nastopajočih, krajanov, ki bi prišli na ogled zaradi kulturnega užitka in nenazadnje zato, da s tem dajo priznanje mladim kulturnim zagnancem skora- jda ni bilo.

Potožila sem o tem tudi prijateljci iz druge krajevne skupnosti, tudi ona pozna ta problem. Skratka, kje smo ostali? Mar je vsemu resnično kriva le neka klima v zraku, ko nam v večernih urah ne da veselja, da bi obiskali kulturno prireditev, katero so nam pripravili naši sosedje in so zanj potrebovali toliko in toliko ur in vaj? Je krivda kje drugje, nam je vse skupaj deseta skrb. Kakorkoli že, zamisliti se bo potrebno nad samim seboj in predvsem vzgajati naše najmlajše tako, da se bo potrudil le trikrat letno in na tekočem bodo z vsemi dogajanja v kraju in kar je najvažnejše spoštovali bodo trud tistega, ki se mu še ljubi ukvarjati se z amatersko kulturo.

MOJCA ČERNE

VELIKOLAŠKI PIONIRJI SO BILI V SKOPJU

Teh dni se bomo vedno spominjali!

13. november – dan osvoboditve Skopja. V spomin na ta dogodek Skopje povabi v goste pionirje iz vseh glavnih mest republik in pokrajin. Pionirje sprejmejo makedonski vrstniki. Popeljejo jih na svoje domove. V organizaciji mestnega sjuza jim razkažejo znamenitosti, skupaj praznujejo in preživljajo prosti čas.

Letos smo predstavljali delegacijo Ljubljane na prireditvi pionirji in mentorji osnovne šole Primoža Trubarja iz Velikih Lašč. Povabila Zveze prijateljev mladine naše občine smo bili zelo veseli.

V četrtek, 12. novembra, smo odšli na pot v zgodnjih jutranjih urah. Ze sama pot je bila doživljaj, saj z letalom se ne vozi vsak dan in za večino je bil to prvi let.

V Skopju so nas pričakali predstavniki mestnega sjuza in osnovne šole Aco Sopov. Ta šola je bila naša gostiteljica. Šola nosi ime po makedonskem pesniku, pisatelju, prevajalcu in udeležencu NOB. Učenci in učitelji so nas prijazno sprejeli, bili so gostoljubni, dobri gostitelji.

V petek, smo si ogledali Mestni muzej, muzej NOB, zvečer pa smo se udeležili osrednje proslave ob osvoboditvi mesta, Skopja, ki je bila v novi zgradbi makedonskega narodnega gledališča.

Mestni muzej je v poslopju stare železniške postaje, ki je bila delno porušena v potresu, 26. julija 1963. leta. Na tej stavbi je ura, ki se je ustavila ob prvem potresnem sunku, ob 5. uri in 17 min.

Ob ogledu slik porušenega Skopja in ob ogledu Skopja danes smo spoznali in doživeli, kaj pomenita besedi bratstvo in enotnost, kaj pomeni mednarodna pomoč in sodelovanje. Spoznali smo pomen besed prebivalcev Skopja: Skopje ni samo naše mesto, je mesto vseh Jugoslovanov in mesto vseh ljudi sveta.

V soboto, smo pri soli Kosta Racin formalno pionirski odred in se nato z avtobusi odpeljali na Vodno, hrib nad Skopjem, kjer smo imeli srečanje s pionirskimi pohodniki, kulturni program in panoramski razgled Skopja.

Po vrnitvi v mesto smo položili cvetje pri spomeniku osvoboditve Skopja.

V nedeljo, smo se udeležili jugoslovanskega dela festi- vala otroških pesmi »Zlati slavček«. Ljubljanski RTV center je predstavljal Primož Leskovec s skladbo Vsi

otroci sveta. Prosto popoldne smo izkoristili za ogled mesta.

Na koncu pa še nekaj misli učencev, ki so bili v Skopju.

Alenka: »Skopje je veliko in lepo mesto. Ljudje, pri katerih sem bila, so bili zelo prijazni.«

Mirjam: »V lepem, gostoljubnem Skopju sem se prijetno počutila.«

Tatjana: »To, kar sem doživela v Skopju, je bilo čudovito.«

Boštjan: »Vsi smo se veselili obiska v Skopju. Meščani so bili zelo gostoljubni in počutili smo se kot člani družine.«

Srečko: »Spoznal sem čudovitega prijatelja. Upam, da se bova še kdaj videla.«

Tine: »Teh nekaj dni se bomo vedno spominjali.«

TATJANA DEVJAK

Želite novoletni program za otroke?

KUD France Prešeren v Trnovem organizira tudi letos prednovoletna srečanja otrok. Gledališka sekcija »KUD-a« je za ta namen pripravila enourni novoletni program za otroke, katere bo seveda obiskal in obdaroval tudi dedek Mraz. Program srečanj se bo odvijal od 17. do 27. decembra. Vse informacije oziroma prijave dobe zainteresirani (delovne organizacije, KS, vrtci, šole, itd.) v času uradnih ur vsak ponedeljek med 19. in 21. uro ali pismeno na KUD, Karunova 14.

ALENKA BURJA